

Pravno razmerje med ustavitvijo izvršbe po §-ih 200 št. 3 in 282, po §-u 39 št. 6 in po §-u 36 št. 3 izvrš. r.

Novi izvršilni red se odlikuje proti določbam starega izvršilnega zakona (občnega sodnega reda) predvsem, ker krepko ščiti izvršenca¹⁾ (zavezanca) zoper neumestne izvršbene čine.

Mimo raznih izvršbenih omejitev, kakor v §-ih 251 št. 3, 330 izvrš. r. naj bi se osobito preprečilo poljubno odnehanje, sistiranje izvršbe na kratek čas, in potem zopet poljubno ponavljanje izvršbe in povzročitev nerazmernih izvršbenih stroškov.

Izvršilni red zahteva, da se enkrat začeto izvršbo brez zamude ter resno in vztrajno izvede; zato je oprava izvršbe uradna (§ 16). Če pa izvršitelj (zahtevajoči upnik) hoče za nekaj časa odnehati z izvršbo, mora odnehati vsaj za tako dolgo, da si med tem izvršenec znabiti kaj opomore, tako po §-ih 200 št. 3 in 282 najmanj za 6 mesecev. Po §-u 282 se prodaje ne sme ponoviti in torej izvršbe ne nadaljevati. Po tem vzorcu so vzgrajeni tudi mnogi drugi slučajji začasne izvršbene ustavitve, pri katerih se tudi nova izvršba ne sme začeti pred pretekom polovice leta (§ 151 odst. 3, 188 odst. 2).

Razlika med §-i 200 št. 3 in 282 izvrš. r. je stvarna. Po §-u 282 se ustavlja samo eden del izvršbe, namreč drugi izvršbeni korak: prodajo; — toda izvršba s prisilno dražbo zemljišča je samo eden, nedeljen korak, in je zaradi tega ustaviti levedno celo izvršbo, dognati torej »status quo ante« in v to svrhu izknjižiti zaznambo uvedenega dražbenega postopanja. § 200 št. 3 obsega slučaj: če zahtevajoči upnik pred začetkom dražbe odstopi od nadaljevanja izvršbe (torej do začetka dražbe), se pred pretekom polovice leta od ustavitve ne more predlagati nova izvršba zaradi izvršljive terjatve zahtevajočega upnika. Literatura in praksa je v tem edina, da v slučajjih §-ov 200 št. 3, 282, kakor sploh v sorodnih drugih slučajjih takozvane začasne ustavitve, ni ustavitve za manj časa možna, nego za 6 mesecev.

¹⁾ Terminologija izvrš. r. v mnogem oziru ni srečna, tako kratka in točna kakor stara. Posebno ni bilo potrebe starega izraza: izvršitelj — izvršenec zavreči. Literatura je pridržala oba izraza.

Nekoliko sorodna §-u 200 št. 3 je tudi ustavitev po §-u 39 št. 6. Le-ta se nahaja med splošnimi, ona po §-u 200 št. 3, 282 med posebnimi ustavitvenimi razlogi. Dočim je razlog po §-u 200 št. 3, 282 namenjen samo za izvršbo s prisilno dražbo nepremičnin, odnosno premičnin, je razlog po §-u 39 št. 6 poraben pri vseh izvršbah.

Pod začetno tezo: je ustaviti izvršbo ter hkrati razveljaviti vsa do tedaj opravljena izvršilna dejanja (dognati »status quo ante«) navaja § 39 št. 6 več podslučajev: *a)* če je upnik umaknil izvršilni zahtevek; *b)* če se je odrekel opravi dovoljene izvršbe 1) sploh 2) ali za tačas še ne iztekli rok; *c)* ako je odstopil od nadaljevanja izvršilnega postopanja.

Izvršitelj v dejanskem poslovanju mnogokrat ustavi izvršbo, ne da bi navajal kak zakoniti ustavitveni razlog. Zmisel ustavitvenega predloga je v takem slučaju dopolniti iz celega stvarnega položaja in če treba, izvršitelja zaslišati (§ 55 odst. 2).

Vprašanje je, če in v katerem času sme izvršitelj pri ustavitvi po §-u 39 št. 6 izvr. r. zopet predlagati novo izvršbo. Zakon nima izrečnega določila; zato zastopajo mnogi pravniki nazor, da se pri taki ustavitvi more in sme novo izvršbo predlagati kadarkoli v poljubnem času, in da izvršitelj glede časa sploh ni omejen.

V obče izvršitelj lahko predlaga izvršbo, dokler je veljaven izvršilni naslov. Če se je izvršitelj izvršilnemu naslovu odrekel, ali odrekel sploh vsaki izvršbi, potem ne more več predlagati izvršbe.

Če se je nadaljevanju ali ponovitvi izvršbe odrekel samo za neki čas, je ne more predlagati, dokler ni pretekel čas odreke (§ 39 št. 6, zgoraj *c*). Vendar tudi v drugih slučajih (§ 39 št. 6, zgoraj *a*, *b*, 2) ponovitev izvršilnega postopanja ne more biti odvisna od izvršiteljeve poljubnosti glede časa.

Če je izvršilni red hotel staro sistiranje preprečiti (in o tem ni dvoma po nagibih k §-u 200 št. 3), tedaj je moral izvršiteljevo poljubnost dosledno omejiti. In to je tudi storil. V to svrho je zakonodavec ravno določil v §-ih 200 št. 3 in 282 najmanj presledek polovice leta med prvotno ustavitvijo in poznejšjo ponovitvijo izvršbe. Krajšega presledka pa zakon ne pozna nikjer. Zato pa tudi v slučajih ustavitve po §-u 39 št. 6 ne more

izvršitelj kadarkoli ponoviti izvršbe, marveč mora s tem čakati najmanj tako dolgo, kakor v najslabšem slučaju, najmanj tako dolgo, kakor v slučaju §-a 200 št. 3 izvr. r., namreč polovico leta. Sicer bi lahko še kar isti, drugi ali tretji dan ponovil izvršbo, in tvegala pri tem samo to, da mu sodnik ne bi priznal stroškov kakor potrebnih (§ 74 izvr. r.). To bi pa bila naravnost sama šikana, katero je sodišče dolžno zabraniti in zatreti že zaradi sodnega ugleda, a tudi ker je zakonovemu smotru popolnoma protivna.

Če vpoštevamo izvršbo s prisilno dražbo na zemljišče, najdemo, da se po ustavitvi v zmislu §-a 200 št. 3 za izvršiteljevo terjatev ne da predlagati nove izvršbe s prisilno dražbo istega zemljišča. Enako trdimo tudi za slučaj ustavitve izvršbe s prisilno dražbo po §-u 39 št. 6 izvrš. r., sicer bi mogel izvršitelj zakonovo določilo §-a 200 št. 3 prezreti. Kje je torej razlika med obema ustavitvenima razlogoma?

Če bi ne bilo določbe po §-u 200 št. 3, bi pri ustavitvi po §-u 39 št. 6 bila možna ponovitev dražbene izvršbe vsak čas. Šele določba §-a 200 št. 3 je kakor posebna, izjemna določba ustanovila 6 mesečno nemožnost nove dražbene izvršbe — posredno (konkludentno) tudi za § 39 št. 6 izvrš. r. Po učinkih sta si oba ustavitvena razloga iz stvarnih ozirov enostranosti te izvršbe popolnoma enaka. Toda § 200 št. 3 velja samo za izvršbo s prisilno dražbo zemljišča, § 39 št. 6 pa velja za vsako vrsto izvršb. Ustavitev po §-u 39 št. 6 je vedno popolna, uniči, odnosno razveljavi vse izvršbene čine in dožene »status quo ante«. Pri izvršbi po §-u 200 št. 3 ostanejo druge izvršbe lahko v veljavi: n. pr. izvršba z izvršilno zastavno pravico na zemljišča, s prisilno upravo zemljišča. Pri ustavitvi po §-u 39 št. 6 pa se ustavi vse skupno započete in dovoljene izvršbe. Pri ustavitvi po §-u 282 (kjer se navaja § 200 št. 3) se ustavi samo izvršilni korak prodaje, a rubež ostane (z zakonito omejitvijo §-a 256).

Pa tudi ustavitev po §-u 39 št. 6 izvrš. r. je v nekem oziru omejena. Če smo zgoraj pod a) navajali umaknitev izvršbene zahtevka, je torej izvršba v tem slučaju omejena po svojem obsegu na vse takrat zahtevane izvršbe. V slučaju b) gre za odreko oprave glede dovoljene izvršbe, in je torej tukaj zopet ustavitev omejena na vse predlagane in sploh po predlogu

dovoljene izvršbe. Enako je v slučaju *c)* izvršitelj odstopil od nadaljevanja izvršilnega postopanja, in se torej nanaša ustavitev istotako na dovoljene izvršbe. Če se je na enostavni predlog, po zmislu predloga dovolilo več raznih izvršeb, ali bodi si tudi na več predlogov, vendar v neki časovni ali stvarni zvezi, bo tudi ustavitev veljala za vse te določene izvršbe.

Drugo vprašanje je seveda, ali je izvršbo ustaviti sploh, za vselej in glede vsake vrste izvršb, ali samo za konkretne dejanske izvršbe? Če se je izvršitelj odrekel sploh svoji celi terjatvi in je odreko vzel izvršenec na znanje, potem je ugasnila judikatna obligacija, in vsaka nadaljnja izvršba je nemožna. Če pa se je izvršitelj odrekel samo neki vrsti izvršb, ali nekim slučajem dejanskih izvršb za sploh ali samo za neki čas, — potem so pač izključene samo određene izvršbe in le za odrečeni čas. Druge izvršbe torej niso izključene, ne stvarno in ne časovno, kakor ravno dejansko ustavljene izvršbe, odnosno iste vrste izvršb na iste predmete. Kajti izvršitelju mora biti prosto, odreči se nadaljevanju ene izvršbe, n. pr. s prisilno dražbo zemljišča, če se je izvršitelj prepričal morebiti šele na podlagi cenitve ali ugotovitve bremenskega stanu, da je zemljišče prezadolženo, in vsako nadaljevanje izvršbe na to zemljišče izguba časa in truda. In prav tako mora biti izvršitelju dovoljeno, da seže na poizvedeno drugo in sigurnejše premoženje izvršenčevo, kar bi lahko storil poleg prve izvršbe.

Ponovitev izvršbe iz razloga §-a 39 št. 6 je torej omejena stvarno ali na isto, ustavljeno izvršbo (če se odreče opravi take izvršbe sploh), ali pa samo časovno. Najmanjša časovna omejitev pa se mora ravnati po roku §-a 200 št. 3 izvrš. reda. Če se izvršitelj odreče tekoči izvršbi, jo ustavi in začne drugo, — tedaj pač lahko tvega, da se mu stroškov te ali one izvršbe kot nepotrebnih (§ 74 št. 1 izvrš. r.) ne pripozna ali odreče.

Ker pa se takozvana 6 mesečna ustavitev po §-u 200 št. 3 nanaša samo na prisilno dražbo zemljišč, odnosno nepremičnin, nastane vprašanje, ali naj pri ustavitvi drugih izvršb, ki se torej ne dajo ustaviti po §-u 200 št. 3 in 282, ampak samo po §-u 39 št. 6 — tudi velja 6 mesečni rok ali ne?

Smer zakona je, kakor se je poudarjalo, ščititi zavezanca; če se mu že da z začasno ustavitvijo duška, se mu ga mora

dati toliko, da se res lahko oddahne, znabiti gospodarsko ojači in plača izvršitelja ter zabrani daljnjo izvršbo. Zato se jaz kar nič ne pomišljam dati veljavo 6 mesečnemu roku izvršbenega premirja po zmislu §-a 200 št. 3 izvrš. r. glede vseh drugih izvršb.¹⁾

Velika večina izvršb gre samo na nepremičnine in premičnine, na telesne stvari. Pri izvršbi na terjatve in na druge pravice imamo več izvršilnih korakov, in izvršitelj lahko svojo ustavitev omeji glede daljnjih korakov, in si lahko obdrži svojo prednost z rubežem ali zastavno pravico. Če pa si vzlic temu izvršbe ne pridrži, ampak predlaga popolno ustavitev, tedaj pa mora že imeti posebne razloge za to. Omeji se izvršilne korake lahko tako, da se predloga za preodkaz ne stavi, ali da se ga pravočasno prekliče.

Nekatere izvršbe so sestavljene iz raznih izvršbenih vrst; rubež daje samo zasiguranje prednosti, druge izvršbe so potrebne k izterjanju, kakor n. pr. izvršilna uprava pravic, dohodkov, izvršilni zakup (§ 340 izvrš. r.). Seveda kadar je enkrat že pravomočen preodkaz, takrat se da pač pri enotni izvršbi ustaviti samo cela izvršba. Da bi pa izvršitelj danes to izvršbo ustavil, in jutri ponovil, to je popolnoma proti duhu in smotrom zakona. Zato je taka ponovitev izključena najmanj v zakonitem premirju 6 mesečnega roku po §-u 200 št. 3; kajti s preodkazom dobi izvršitelj ključ za končno prisilno izterjavo svoje izvršljive terjatve. To mora veljati tem bolj, ker pri rubeži terjatev veljavo zastavne pravice ni omejena na enoletni rok §-a 256 izvrš. r., ampak je trajna.

§-u 39 št. 6 izvrš. r. je po svojem besedilu § 36 št. 3 izvrš. r. nekoliko soroden, a vendar zopet bistveno različen. Izvršbo

¹⁾ § 200 št. 3 ne ustanavlja samo posebnega ustavitvenega razloga nasproti splošnim razlogom §-a 39, marveč izraža tudi splošno zakonovo načelo (nagibi k §-u 200 št. 3). Razlogi namreč, ki veljajo za dražbo (izvršbo) nepremičnin in premičnin, so iste veljave pri vsaki drugi izvršbi. Izvršba na terjatve (§-i 290–325) nima nobenih posebnih ustavitvenih razlogov. Veljavni so torej ustavitveni razlogi §-a 39 št. 6, za katere se je pa zgoraj utemeljilo obveznost 6 mesečnega premirja po ustavljeni izvršbi. Sicer je pa tudi pri izvršbi na terjatve možna a) prodaja z javno dražbo, b) prodaja pod roko (§ 318, 319 št. 1–6, in odstavek 3). Enako je prodaja možna tudi pri izvršbi na druge imovinske pravice (§-i 332 in nasl.).

je po pravomočnosti uspešnega rekurza ali tožbe ustaviti, če izvršenec zatrjuje, da se je izvršitelj sploh ali za neki še nedotekli rok (primerjaj § 39 št. 6 zgoraj *b*) odrekel uvedbi izvršbe. — Razlika je očitna, ker tukaj gre za odreko pred začetkom izvršbe, a ne za odreko glede nadaljevanja izvršbe po njeni dovolitvi. Stvarno mora tukaj iti samo za popolno ustavitev in razveljavitev vseh izvršilnih činov, kakor v slučajih §-a 39 št. 6. Časovno pa je ponovitev izvršbe omejena samo na rok odreke, in je torej možna že jutri ponovitev izvršbe, ki se je ustavila danes, če jutri poteče rok odreke.

Dr. Fr. Mohorič.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ako sodišče prepusti izvrševanje obrta kurandovega njegovi ženi brez dolžnosti polaganja računa — je li žena pooblaščenka, mari vežejo tozadevne pogodbe le njo samo? Večje kupčije na up so prekoračenje pooblastila, oziroma kuratorjevega zastopstva.

Peter T. je zahteval s tožbo, da morajo toženi Ivan Š. oziroma njegova zapuščina, zastopana po Ani Š. in več nedoletnih otrokih, katere zastopa Ana Š. in sovaruh Jakob D. plačati tožniku kupnino za klavno živino v ostanku 734 K s 5⁰/₀ od 1. junija 1905 dalje ter stroške.

Okr. sodišče v Kranju je to tožbeno zahtevo zavrnilo z rabsodbo od 3. aprila 1906, opr. št. C 84/6-3.

Dejanski stan.

Obojestransko se priznava, da je Ana Š. prevzela izvrševanje mesarskega obrta, glasečega se na ime njenega rajnkega moža Ivana Š., ko je prišel leta 1901 zaradi zapravljenosti pod kuratelo in da se ji je isto prepustilo tudi po smrti kuranda v jeseni 1905. Ravno tako se obojestransko priznava, da je živino za ta obrt kupovala le Ana Š. in meso prodajala v obrtu ter da je tudi od